



MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT



B. Ű. É. K!



1995

AZ 1993. ÉVI CHOLNOKY JENŐ Karszt- És Barlangkutató Pályázat pályamunkáinak rövid értékelése

Csoport kategória

I. díj

Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport

Az előző évekhez hasonlóan a Bíráló Bizottság a nagyon sokoldalú, szakmailag egyenletesen igen magas színvonalú, példamutatóan dokumentált, kiváló összefoglalást tartalmazó pályaművet egyhangúlag a legkiemelkedőbb munkának tartotta.

II. díj

Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület

A kiválóan összefoglalt pályamunka legjobban kidolgozott része a barlangfeltárások és a védelmi tevékenységek bemutatása. Figyelemre méltó a tárgyév — mérete és természeti értéke miatt — legjelentősebb barlangfeltárási eredményének elkönnyvelhető Jáspis-barlang felfedezésével és bemutatásával foglalkozó rész. Sajnálatos, hogy a jelentésből kimaradtak a tudományos vizsgálatok eredményei. A csoportélet bemutatása példaértékű.

Plecotus Barlangkutató Csoport

A jól összefoglalt pályamunka nagy hangsúlyt fektet a tudományos vizsgálatok eredményeinek ismertetésére, a sokrétű dokumentációs tevékenységre, de legfőbb értéke a feltáró kutatások igen jól feldolgozott bemutatása.

III. díj

Alba Regia Barlangkutató Csoport

A jól összefoglalt jelentés erőssége elsősorban a barlangfeltárási és védelmi tevékenység bemutatása, valamint a tudományos vizsgálatok eredményeinek ismertetése. A dokumentációs munka elmaradt a vártól, hiszen az ott szereplő anyagok inkább a tudományos eredményekhez tartoznak, s ott kerültek értékelésre.

Különdíj

Vulkánszpeleológiai Kollektíva

A kiválóan összefoglalt, jelentős mennyiségű anyagot tartalmazó pályamunka kiemelkedő szakmai értékét a gazdag dokumentáció adja. A Kollektíva tevékenységének jellegéből adódóan a feltárási munkák alig értékelhetők, de ezt a többi témakörben felmutatott eredmény ellensúlyozza.

Troglonauta Barlangkutató Csoport

A pályamunka kiválóan dokumentálja a jelentős reményekkel kecsegtető Buda-barlang feltáró munkálatait, az ott folytatott tudományos vizsgálatok eredményeit. Kár, hogy a jelentés készítői a csoportélet bemutatásával keveset foglalkoztak, illetve hogy az összefoglalóról megfeledeztek.

Világörökség ajánló anyag szerzői

Az esztétikus megjelenésű kiváló pályamunka először összegzi e karsztos térség eddigi tudományos kutatásainak eredményeit, így célkitűzésétől függetlenül is hiánypótló mű, mérföldkő a Budai-hegység e darabkájának megismerés-történetében. Kár, hogy a javaslatokat tartalmazó fejezet elnagyolt, tartalmilag nem kellően átgondolt.

MAFC Barlangkutató Csoport

A pályamű gerincét a dokumentációs tevékenység eredményei adják, melynek egy része — miután megbízás alapján készült — nem értékelhető. Sajnálatos, hogy a szakmai felkészültséggel rendelkező csoport tudományos vizsgálatok végzésére igen kevés időt fordít.

Pénzjutalom

Acheron Barlangkutató Szakosztály

A pályamű a csoport széleskörű feltáró tevékenységét jól mutatja be, s elfogadható a csoport egyéb dokumentációs tevékenysége is, de sajnos a tudományos kutatási eredmények igen szegények.

Veszprémi Egyetem Barlangkutató Csoport

Igényes kivitelre törekvő, viszonylag szépen kidolgozott pályamunka, amelyen azonban erősen érezhető a készítőik gyakorlatlansága. Bár az egyes témakörök kidolgozása most csak közepesre értékelhető, fejlődés esetén a csoport előtt nagy lehetőségek állnak.

Tárgyjutalom

Bakony Barlangkutató Egyesület

Az előző évektől eltérően a pályamunka igen szerény, szinte csak a barlangfeltáró munkákkal foglalkozik, egyéb témakörökben igen visszafogott.

Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Csoport

Mind tartalmában, mind szakmai eredményeiben igen szerény pályamunka, ami valószínűleg a csoport korlátozott lehetőségeiből is adódik.

Heliktit Barlangkutató Szakosztály

Igényes kivitelre törekvő pályamunka, de annak tartalma és szakmai színvonala igazán még nem értékelhető.

Egyéni kategória

I. díj

Szabylár Péter: 1987.-1993. években készített központi kutatótábor, 1989. évi Világkongresszus, 1992. évi Kossuth-napok, barlangkutató emlékkert dokumentumai.

A három önálló egységből álló, jól rendezett, szépen illusztrált pályamű részenként is igen értékes dokumentumgyűjtemény, amely minta értékű a jelentős események hű képének rögzítésében.

II. díj

Kraus Sándor: Jelentés az 1993. évi barlangföldtani munkáimról

A nagyon sokoldalú tevékenységről beszámoló pályamű bár kicsit csapongó, de több fejezetének szakmai jelentősége kiemelkedő, még akkor is, ha a szerző egyéni helyesírásával és fogalmazásával mindent megtesz munkája értékének csökkentése érdekében. Különösen érdekesek a mások számára is használható mintaleírások, tanulságosak az amerikai idegenforgalmi barlangról leírtak, s figyelemre méltó az a fejezet, amely a versekben szereplő barlang-említéseket dolgozza fel.

Sásdi László: Jelentés 1993. évi egyéni barlangkutató munkámról

A jól felépített, könnyen olvasható pályamunka szemléletében és felfogásában új, dokumentálásában szisztematikus, értelmezésében pedig egy kicsit visszafogott és szerény.

III. díj

Stieber József: Éves jelentés a bódvaszilasi Dusa-hegyen végzett komplex kutatásaimról Szépen dokumentált jelentés klímamérésekről, hidrológiai vizsgálatokról és feltárást előkészítő tereptanulmányokról. Külön kiemelendők a termovíziós felvételek, melyek hagyományos módszerekkel felderítetlen vagy csak nagyon nehezen felderíthető huzatkilépési helyek kimutatására alkalmasak. Hiányosság, hogy kataszteri számokat nem közöl, így a vizsgált objektumok azonosítása nehéz.

Pénzjutalom

Kalicza Tibor: 37. Barlangnap - Budapest, Barlangkutató emlékkert - video

A dokumentálás újszerű eszközét választó pályázó a valóságot leghívebben rögzítő videofilmek készítésével úttörő tevékenységet folytat a barlangkutató területén. Sajnos

azonban a pályamű túlságosan ragaszkodik az események sorrendiségére, s ez a film dokumentatív értéke ellenére csökkenti annak művészi értékét.

Hardy Ágnes: Tapolca karsztvízrendszerének vizsgálata

A környezetvédelmi problémák feltárására vállalkozó pályamű témaválasztása igen aktuális. A fontos megfigyeléseknek, a nagymennyiségű adatnak jelentős gyakorlati értéke van. A gyakorlott szakemberek tanácsainak figyelembe vételével a szerző a jövőben jelentősebb sikerekre számíthat.

Boa Péter: Klimatológiai és sugárzásmérések a Cserszegtomaji-kútbarlangban. Áttekinthető módon összefoglalva közli a különböző szerzők által eddig végzett vizsgálatokat és publikált eredményeket, bár következtetéseivel nem mindenben érthetünk egyet.

Könyvjutalom

Kocsis Ákos: Megfigyelések és kutatási eredmények a rózsadombi karszterületen

A pályaműnek a rózsadombi építkezéseken végzett földtani megfigyeléseket, az így megismert indikációkat és kisebb barlangokat, illetve az azokban folyó kutatások eredményeit bemutató-rendszerező része dokumentatív értékű; önálló tudományos fejtegetései azonban még nem kellően megalapozottak.

Micheller Szilvia: A barlangterápia lehetősége és szerepe az obstruktív légzőszervi megbetegedések kezelésében (védőnői szakdolgozat). Eredeti céljának megfelelően először történeti áttekintést és általános barlangklíma-ismertetést közöl, kár, hogy hiányosan (a barcelonai, budapesti kongresszus anyagát pl. nem ismeri — de ez főként a konzulens hibája). A dolgozat leglényegesebb része részletesen és lehetőleg a teljesség igényével ismerteti és tárgyalja a védőnői barlangterápiával kapcsolatos sokrétű feladatait.

Varga Miklós: Denevérek a Keszthelyi-fennsík barlangjaiban

Az igen érdekes témájú pályamű több szakmai hibával terhelt. A megfigyelés rövid időtartama, valamint a vizsgált barlangok kis száma miatt a következtetés elhamarkodott.

a Bíráló Bizottság

Néhány gondolat a Karszt és Barlang Alapítványról

Társulatunk 1990 novemberében hozta létre a Karszt és Barlang Alapítványt. Megalapításának szükségessége mellett akkoriban számos, egymástól független érv, érdek szólt. Egyrésztől anyagiak, másrésztől néhányunkban megfogalmazódott az a gondolat hogy olyan szervezetet hozzunk létre, amely a napi és egyéni érdekeken felülemelkedve, esélyt a karszt és barlangkutatás ügyének támogatására akkor is, ha a szervezeti és anyagi válság, vagy személyi konfliktusok miatt a Társulati élet megbénulna. Végül is az Alapítvány az alábbi, az Alapító okiratból szó szerint idézett céllal jött létre:

" 3.§ /1/ Az Alapítvány *célja* a magyar karszt- és barlangkutatás szakmai és tudományos tevékenységének szervezése, finanszírozása; tudományos, természetvédelmi, oktatási népszerűsítési tevékenységeket végző szervezetek és egyéni kutatók anyagi támogatása valamint szolgáltatások nyújtásával való segítése; az eredmények közkinccsé tétele és hasznosítása, együttműködés nemzetközi szervezetekkel.

/2/ Az /1/ bekezdésben megjelölt célt *különösen:*

— az MKBT és más szakmai szervezetek, egyesületek, csoportok, egyéni kutatók *feltáró, dokumentációs és tudományos* kutatói tevékenységének fejlesztésével, anyagi támogatásával,

— *együttműködve* a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulattal, a csatlakozó támogatókkal, hasonló célú országos és helyi alapítványokkal, barlangkutató egyesületekkel

és csoportokkal illetőleg egyéni kutatókkal, külön megállapodások alapján kormányzati szervekkel, szakmai és tudományos szervezetekkel (egyetemek, kutatóintézetek stb.), önkormányzatokkal,

- *támaszkodva* a felsorolt szervezetek és személyek hatékony segítésére,
- érdekeltségi körében szakmai intézményeket létrehozva, ilyenek létrehozásában és működtetésében közreműködve,
- karsztjelenségek és barlangok hasznosítására létrehozott szervezetek tevékenységét *segítve*,
- a karszt- és barlangkutatókat, a karsztvidékek és barlangok *bejárását, megismerését népszerűsítő*, ezekhez kapcsolódó oktatási tevékenységek finanszírozásával, valósítja meg az alapítványt."

Az Alapítvány induló vagyonát 3 millió forint, valamint irodatechnikai berendezések (számítógép, másoló, stb.) képezték.

Az Alapítványt, a vagyont kezelő Kuratóriumot számos jogos, és jogtalan bíráló érte és éri működésének kezdete óta. Be kell ismernünk, hogy az Alapítvány nyilvánosság elé tárásában nem voltunk talán elég rámenősek, ahogy ma mondják a "public relations" hagyott kívánni valót maga után. Azt azért el kell mondanunk, hogy az Alapítvány működéséről az Elnök egyrészt a Választmányt, másrészt az Elnökséget mindig kellően tájékoztatta — arról nem tehetünk hogy a Választmányokon a részvétel olyan amilyen.

Bíráló, gyanúsítás éri az Alapítványt, hogy "a Társulat és az Alapítvány pénzügyei homályos összefonódásban szenvednek". Nos ezzel kapcsolatban töredelmesen be kell vallanunk hogy a feltételezés igaz, csak hogy! "A Jereváni rádiót idézve, nem fosztogatnak hanem osztogatnak."

Az Alapítványhoz beérkező kérések egy része az MKBT-n keresztül, a Társulat véleményezésével kerül a Kuratórium elé. Másik része közvetlenül, például a pályázati kiírások alapján érkezik. Ezeket a kéréseket is véleményezésre megküldjük az MKBT-nek (az Alapító okiratban megfogalmazott együttműködés értelmében). Tehát ilyen alapon az MKBT keze benne van a dologban. Azt a látszólag lényegtelen apróságot azonban nem szabad elfeledni, hogy a Kuratórium döntéseiben független, tehát az ajánlások, javaslatok melyek a Társulat részéről érkeznek, rá nézve nem kötelező érvényűek. Így voltak olyan kérelmek, melyeknek bár az MKBT támogatta őket, a Kuratórium mégsem szavazta meg a pénzt.

Jó, ez egy dolog, mondhatják a bírálók, de mi van az MKBT-nek adott százezrekkel? Nos, van a Társulatnak egy nemzetközileg is jegyzett kiadványa a Karszt és Barlang, amelyet minden nehézség ellenére ezidáig sikerült, és reméljük a továbbiakban is sikerül életben tartani. Az is tény, hogy a lap megjelentetését az Alapítvány jelentős mértékben támogatta.

A Kuratórium munkáját, az Alapító okiratban megjelölt célok megvalósulása érdekében, a lehetőségek figyelembevételével végezte eddig is és végzi ma is. Tudjuk, hogy a mai gazdasági helyzetben a barlangkutatók anyagi forrásai jelentősen beszűkültek, így fokozott az igény a támogatásra. Sajnos, azonban a lehetőségek és az igények közti kompromisszum megtalálása hálátlan feladat. Ezért is látta szükségesnek az Alapítvány, hogy ez év tavaszán a Választmányon keresztül megkérdezze a tagságot, milyen prioritásokat vegyen figyelembe az idejű támogatási összeg elosztásánál. Akkor a Választmány úgy határozott, hogy elsődleges cél a Karszt és Barlang megjelentetésének támogatása legyen (a pénzt kérők sorában többek között a Társulat is ott volt, mivel működési költségeinek fedezete bizonytalan volt akkoriban). A határozat figyelembevételével biztosított akkoriban az Alapítvány a lap megjelentetésére több mint 400 ezer forintot. Tehát támogatja az Alapítvány az MKBT-t? Igen! De ez a támogatás nem az a támogatás..... Gondolom ez világos!

Ha valaki azt kérdezi hogy nyújtott vagy nyújt e támogatást az Alapítvány az MKBT működésére, a dologi kiadások fedezetére, azt kell mondanom hogy nem. Az ilyen fajta, az

alapító felé történő "visszaforgatást", még ha szükséges volna is, a jelenlegi szabályok már nem is teszik lehetővé. Támogatott viszont az Alapítvány a Társulat által megjelentetett kiadványokat, pl Zsomboly atlasz, szakmai rendezvényeket, mint a központi tábor stb.

Többekben megfogalmazódott az a gondolat hogy nincs szükség az Alapítványra, szálljon vissza a vagyon az alapító MKBT-re, majd ez megoldja az anyagi, és ezzel együtt az egyéb gondokat. Nos azt hiszem ez önző és felelőtlen gondolkodásmód. Egyrészt az ilyen kezdeményezés megvalósítását a jogszabályok nem teszik lehetővé (1993. évi XCII. tv 4.§). Másrészt néhány dolgon azért nem árt higgadtan elgondolkodni. A karszt és barlangkutatás nem a most aktív barlangkutatókkal, velünk kezdődött, és fog végződni. Mint ahogy mi is örököltük elődeinktől az általuk létrehozott szerény anyagi, és kevésbé szerény szellemi tőkét, úgy nekünk is kötelességünk hogy mindezeket a javakat nem csak, hogy megőrizzük hanem gyarapítsuk is, és továbbadjuk az utánunk jövő kutatóknak. Az Alapítvány az egyik de talán napjainkban a legalkalmasabb forma arra, hogy napi, és egyéni érdekeken felülemelkedve, maga eszközeivel támogassa, a karszt- és barlangkutatást, a kutatás szervezeti válsága, és a nehéz gazdasági körülmények közepette is. Természetesen az Alapítvány nem helyettesítheti, és nem is akarja helyettesíteni, hiszen nem is erre a célra hozták (hoztuk) létre, a jól működő egyesületeket, társulatokat, vállalkozásokat. Az Alapítvány a különböző szervezetek barlangkutató tevékenységét támogathatja anyagilag, és nem magának a szervezetnek a működését, fennmaradását. Tehát ne tegyünk egyenlőség jelet egy szervezet és a barlangkutatás közé.

A Kuratórium tagjai munkájukat, kezdettől fogva a fenti alapelveknek megfelelően végzik. Nyilván a támogatásra fordítható pénzüsszeg behatárolja a mozgásteret, hisz " a pokolba már a szép elvekkkel, lássuk a pénzt" szemlélet nagy nyomással nehezedett mindig is a Kuratóriumra. És itt bizony nem lehettünk sem szépek, sem jók, sem okosak. Hiszen végső soron az elvárásoknak maradéktalanul soha nem tudtunk, és nem is fogunk tudni megfelelni, legyen bármilyen összetételű Kuratórium. Ha valaki kérését elutasítjuk, akkor azért kívánja az Alapítványt leváltani, felszámolni hadd ne folytassam. Ha támogatást kap, miért csak annyit, miért kapott a másik 5000 Forinttal többet, persze mert a haverja, csoporttársa vagy ivócimborája a Kuratórium egyik tagja stb. Ezek után mi lehet még a célunk ? Talán csak az, hogy legyen az Alapítványnak évről évre, még nagyon sokáig, minél több ilyen bírálója, mert ez azt jelenti hogy még van kinek, és van miből támogatni munkáját.

Végh Zsolt, A Kuratórium titkára

KÖNYVÚJDONSÁG

David E. Portner: Barlangok

Az 50 oldal terjedelmű, csaknem száz színes fényképet és rajtot tartalmazó könyv a "MI MICSODA" sorozatban jelent meg elsősorban gyermekek számára. A gyönyörűen illusztrált könyv tehát nem szakkönyv, hanem inkább alapismereteket nyújtó színes lapozgató, bizonyos értelemben hiánypótló mű a nagyközönség számára. Mindenképpen helye van a barlangász könyvespolcán, hogy magyarázatképpen leemelhesse, ha valaki nem értené, miért szeret barlangokba járni. Mivel a könyvet gyermekeknek szánták, azok szerencsére elfelejtik majd felnőtt korukra a közölt "szakmai és információs" részleteket. (Csak egy példa: a Mietusia barlang, a Tátra egyik legnehezebb barlangja kiépítettnek van feltüntetve, ugyanakkor a budapesti barlangok sehogyan sem, pedig azokhoz a könyv magyar szakmai lektorának még némi köze is van!)

Ára 480.- Ft. (Adják majd még alább is!) A kereskedelemben kapható, a TÁRSULATBAN (legalábbis egyelőre) NEM

A JELÖLŐ BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Az 1995. évi teljes körű tisztújítás előkészítésével megbízott Jelölő Bizottság a tagság véleményének minél szélesebb körű felmérése, illetve a vélemények begyűjtésének elősegítése érdekében úgy határozott, hogy a csoportokkal történő konzultációkon, valamint az egyéni tagok részére összehívott megbeszélésen túlmenően "Ajánlólapot" tesz közzé a Műsorfüzetben. Kérjük mindazokat, akik a Társulat jövőjét a szívükön viselik, hogy a mellékelt Ajánlólap vagy másolatának akár részleges kitöltésével és a bizottsághoz történő eljuttatásával segítsék elő a Jelölő Bizottság munkáját. (Természetesen a véleménynyilvánításnak nem feltétele az Ajánlólap felhasználása, az változatlanul történhet bármilyen egyéb írásos formában vagy akár szóban is!)

A beérkező írásos javaslatok csak a bizottság tagjai számára betekintheők, így a képviselt társadalmi bázis felmérhetősége érdekében kérjük a javaslattevőket, hogy ne hallgassák el a nevüket és szervezetüket (csoport, szakosztály, területi szervezet). A névtelenül érkező javaslatokat a bizottság csak egyetlen személy véleményeként tudja figyelembe venni.

Minthogy a vélemények felmérésénél a konkrét személyi javaslatokon túlmenően (sőt ilyenek hiányában azok helyett!) fontos információt képvisel az is, hogy a javaslattevő az adott funkcióra számba vehető, vagy a funkciót korábban betöltő személyek közül kit nem javasol, a mellékelt Ajánlólap "javasolom" és "ellenzem" rovatokat is tartalmaz.

Noha a Választmány határozata értelmében a főtitkár és titkári gárdájának posztjaira a jelölés elsősorban pályázati úton történik; az előző, csak mérsékelt érdeklődést kiváltó pályázat tapasztalatai alapján szükségessé válhat a "hagyományos" jelölés is, ezért az Ajánlólap — elkülönítve — ezeket a funkciókat is feltünteti.

A beérkező javaslatokat előre is köszönjük!

1994. november 30.

*Takácsné Bolner Katalin
a Jelölő Bizottság elnöke*

Tisztújító küldöttközgyűlés

Értesítjük a tagságot, hogy a tisztújító küldöttközgyűlés **várható időpontja** 1995. március 25. (szombat) 10 óra. A közgyűlés **várható helyszíne** az ELTE TTK Szabó József terme. (Budapest, VII. Múzeum krt. 4. A. ép. földszint.) **A végleges időpontot és napirendet március — április havi Műsorfüzetben közöljük.**

*Dr. Zámbo László
elnök*

Egyéni tagok küldöttválasztása

Értesítjük a Társulat egyéni tagjait, hogy részükre 1995. január 24-én 17 órakor az ELTE TTK Koch termében (Budapest, VII. Múzeum krt. 4. A. épület III. emelet) összejövetelt tartunk.

Napirend:

- 1) A választással kapcsolatos vélemények, javaslatok felmérése (Takácsné Bolner Katalin, a Jelölő Bizottság elnöke)
- 2) Egyéni tagok küldöttválasztása

*Takácsné Bolner Katalin
a Jelölő Bizottság elnöke*

AJÁNLÓLAP

| funkció | javaslom | ellenzem |
|-----------------------------------|----------|----------|
| Elnök | | |
| Társelnökök | | |
| | | |
| | | |
| Elnökségi tagok | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| Választmányi tagok | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| Választmányi póttagok | | |
| | | |
| | | |
| Ellenőrző Bizottság elnöke | | |
| Ellenőrző Bizottság tagjai | | |
| | | |
| | | |

| | | |
|------------------------------|--|--|
| Ellenőrző Bizottság pótagjai | | |
| | | |
| Érembizottság elnöke | | |
| Érembizottság tagjai | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| Tanácsadó Testület elnöke | | |
| Tanácsadó Testület tagjai | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

| | | |
|------------------|--|--|
| Főtitkár | | |
| Csoporttitkár | | |
| Gazdasági titkár | | |
| Szaktitkár | | |

Megjegyzések:

.....
dátum

.....
alárás



Valaki megint megronthatta az erdészettel a jóviszonyunkat!
(© O. M. Wisdom 1970)

A Karszt és Barlang Alapítvány 1995 évi támogatási pályázatának kiírása

Pályázható témakörök:

1. Tudományos kutatások.
2. Hazai terepi feltáró kutatások, természetvédelmi munkák (táborok).
3. Kiadványok.

Pályázati feltételek:

A pályázati anyagoknak az alábbi információkat, adatokat kell tartalmaznia

1. A kutatás tárgya, célja (rövid témavázlat, eddig elért eredmények, max. 1 oldal terjedelemben), költségvetés.
2. Ugyanaz mint az 1-es, valamint munkaterv, (érvényes kutatási engedély a kutatandó barlangra).
3. A kiadvány megjelölése, címe, témája (szinopszis max 1 oldal), példányszáma, kiadója, terjesztés módja, várható önköltsége.

Kérjük megjelölni az igényelt támogatás felhasználásának módját (pl. felszerelés, műszer vásárlás, kölcsönzés, utazási költség stb.)

Fel kell tüntetni azt is, ha más forrásból (alapítvány, szponzor) is kért támogatást a pályázó.

A pályázatok postára adásának határideje 1995 január 15.

Pályázni lehet névvel és jeligéssel is (a pályázó adatait a jeligével ellátott zárt boríték tartalmazza). Pályázhatnak egyének, csoportok, alkalmi teamek.

A támogatások odaítéléséről, az összeg nagyságáról, a Karszt és Barlang Alapítvány Kuratóriuma testületileg dönt. A támogatás lehet vissza nem térítendő vagy visszatérítendő. A támogatási összeg felhasználásáról a támogatottaknak az érvényes előírásoknak megfelelő elszámolást kell az Alapítványnak benyújtania.

A pályázatok eredményéről a pályázókat március 15.-ig értesítjük. A támogatást elnyert pályázatokat a Műsorfüzetben is közöljük.

Budapest, 1994 december 5.

*Dr. Zámbo László s.k.
A Kuratórium elnöke
Dr. Végh Zsolt sk.
A Kuratórium titkára*

FELHÍVÁS

a szakértői engedélyek megújítására

Felhívjuk azon tagtársaink figyelmét, akik 5 évnél régebben kerültek egyesületünk szakértői névjegyzékébe, hogy a fennálló rendeletek értelmében engedélyük érvénye lejárt. Az engedély megújítása ügyében az érdekeltek szíveskedjenek a Titkársághoz fordulni. Akik 1995. január 1. után még érvényes engedéllyel rendelkeznek, számoljanak azzal, hogy bizonyos jogszabályi változások miatt szakértői jogkörük megváltozik. Bővebb tájékoztatás a Titkárságon.

A Társulat Elnöksége

FELHÍVÁS

az 1995. évi tagdíjak befizetésére

Az 1995. évi tagdíjak befizetését a korábbiakhoz hasonlóan az alábbiak szerint kérjük.

- 1) A rendes tagdíj 600 Ft, március 31-ig történő befizetés esetén csak 500 Ft.
- 2) A kedvezményes tagdíj (diák, katona, nyugdíjas, GYES, GYED) 300 Ft.
- 3) A július 1. után belépő új tag féléves (200, illetve 100 Ft) tagdíjat fizet, de a Karszt és Barlang csak teljes évi tagdíj befizetése esetén jár.
- 4) Új belépők a tagdíjon felül 50 Ft egyszeri belépési díjat fizetnek. A tagdíjbefizetés feltételei változatlanok, tehát:
 - helyszíni befizetés a Titkárságon, elsősorban egyéni tagok részére,
 - csoportok tagjai szintén a Titkárságon fizethetnek be, lehetőleg a csoportvezetők, ill. a csoport által megbízott összekötők útján, egy összegben,
 - vidéki csoportok részére — amennyiben személyes befizetésre nincs alkalom — kérésre csekket biztosítunk.

Az egyéni és csoporttagok fegyelmezett tagdíjbefizetését — hasonlóan az előző évekhez — ezúton is köszönjük!

Titkárság

HÍREK

Az MKBT *denevérészlelési tanfolyamot* szervez Bihari Zoltán vezetésével 1995. januárjában, valamelyik hétvégén, a Bükkben. Az érdeklődőket az időpontról és a programról jelentkezés után azonnal értesítjük.

Jelentkezni lehet az alábbi címen: Dr. Lénárt László, Miskolci Egyetem, Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Tanszék, 3515 Miskolc, Egyetemváros (Tel: 46-365-111).

*Dr. Lénárt László
az Oktatási Szakosztály vezetője*

A *MAFC Barlangkutató Csoport* wales-i kihelyezett csoportjának (Seregi Ildikó, Nyerges Miklós) az elmúlt hetekben szinte páratlan szerencsés barlangfeltárásban lehetett része (mármint nekünk volt a szerencse ott lenni). A cardiff-i Morganwg Caving Club hosszú évek óta kutatja a Newport-tól északra Abergaveny közelében található Pwll Du barlangjait: a terület egy tagolt fennsík, amely geológiáját tekintve Dél-Wales egyik leghíresebb barlangvidékéhez, a Mynydd Llangattwg-hoz tartozik, dél-keletre a Clydach Gorge-tól, ahol több híres-hirhedt barlang is található (pl. Daren Cillau). 1992 óta szinte minden csütörtök délután-este folyt a munka a nemrég még csak 60 m hosszú, 17 m mély barlangban. A nagy áttörés október 6.-án éjjel történt, mikor is már kereken 3 napja tartózkodtam az országban, a meglehetősen nedves és instabil, omladékos végponton végre megnyílt az út a környék, s ha ilyen ütemben halad a feltárás, talán nemsokára Dél-Wales legnagyobb barlangrendszerébe (ma a leghosszabb barlang Nagy Britanniában az Ease Gill System Yorkshire-ben kb. 80 km, míg Walesben az Ogof Ffynon Ddu kb. 45 km). Az új barlang első bejáróit az első éjjelen egy kellemetlen traverzálás hasadékos szakaszt követő tágas fosszilis járatból tátongó akna állította meg, amelybe másnap (péntek) éjjel ereszkedtünk le, és itt páratlan élményben lehetett részünk: az akna ugyanis egy hatalmas földalatti folyosó tetejébe torkollott, amely

átlagosan 10 méter magas, és 15-20 széles az oldalából vízesésként jelent meg újra az a víz, ami a bontás során a nyakunkba csorgott. Ezt a folyosót mind lefelé, mind felfelé (folyásirány szerint) hosszan követni lehet: ha lefelé haladunk, kb. 5-600 m után elágazáshoz érkezünk: egy hasonló szelvényű járat érkezik balról (Tee-junction), majd újabb 100 m után, egy másik jobbról (ez a Clydach Gorge felé tart, nem kizárt a majdani összeköttetés az ott található nagy rendszerekkel). A fő járatot mintegy 3 km hosszan követhetjük innen lefelé, ami szelvényeit tekintve igen nagy változatosságot mutat: 30-40 m magas hasadék, 4-6 m átmérőjű csőjárat, omlás szűkülettel, mindez egyre mélyülő vízzel, mígnem végül valahol Blaenavon alatt egy hatalmas omlás egyenlőre áthatolhatatlannak bizonyult. A barlang nagyobbik része azonban a Tee-junction-ból induló járatból nyílik: itt mintegy 10 km-es fosszilis járatlabirintus ismert ma, cseppkövekkel (ezen a vidéken ritkaság!), gipszkristályokkal, agyag képződményekkel, és egy patakos ággal, amely a kb. második folyam-kilométernél csatlakozik a fő folyamhoz, mintegy 6-7 km-es körtúra lehetőségét biztosítva ezáltal. A barlangban a feltárás az első hetektől eltekintve igen tervszerűen halad: a feltáró brigád "csak" annyit haladhat, amekkora szakasz vázlatos felmérését még aznap el tudja készíteni, folyamatosan folyik a járófelületek kialakítása a képződmények védelme érdekében, és páratlan gazdag fotódokumentáció is készül Chris Howes vezetésével. Így ma bizton állíthatjuk, hogy a rendszer hossza két hónappal a belyukadást után megközelíti a 20 km-t, mélysége a 150 m-t. Csoportjelentésünkben, részletesebben, naprakész térképekkel, fotókkal, és remélhetőleg az újabb feltárások élményével gazdagabban számolunk Wales új barlangász-paradicsomának feltárásáról.

Nyerges Miklós

A MAFC Barlangkutató Csoport elsősorban lengyel barátai segítségével barlangi és magashegyi túrák szervezésére vállalkozik a Társulat érdeklődő tagjai számára, a tavaszi podóliai túrák sikerén felbuzdulva. Szeretnénk, ha eddig megszerzett nemzetközi kapcsolataink mások számára is gyümölcsözőek lennének, hiszen sajnos idő hiányában mi sem tudunk minden meghívásnak eleget tenni.

Az itt ajánlott túrák elsősorban a hazánktól keletre fekvő — általában szervezési nehézségek miatt — nehezebben elérhető területekre irányulnak és mind egyének, mind teljes csoportok (egy túrára maximum 10 fő) jelentkezésére számítunk.

Jún. 28-júl.18. (21 nap): Albánia: Magashegyi túra a Proklatiye-hegységben (Túraköltség: 270 USD)

Júl. 24.-aug.21. (28 nap): Szibéria: Altáj-hegység, gyalogtúra a tajgában, csúcstúrák a Mashei környékén (4000 m fölé is). (Tk.: 360 USD).

A podóliai hátság nagy gipszbarlangjai: az év bármely szakában, igénytől függően 9 nap. A világ leghosszabb barlangjai között számon tartott 100 km hosszúságot is meghaladó híres gipszbarlangok, az Optimiszticeszkaja, és az Ozernaja barlangok felkeresése, bejárása a környék egyéb más kisebb barlangjai (5 - 80 km hossz.) mellett. A barlangok vízszintes jellegük miatt kevésbé gyakorlott barlangászok számára is nagy élményt nyújthatnak, a fotózás ajánlatos! (Tk.:140 USD).

Ukrajna: Keleti Kárpátok, Gorgany és Czarnohora, hegyi túra 12 nap júniustól szeptemberig igénytől függően (Tk.:110 USD)

Ezen kívül még érdeklődés esetén túrákat indítunk *Wales*, a *lengyel-Tátra*, *Szlovákia* és *Erdély* nagyobb barlangjainak megismerésére túravezetővel, gyalogtúrákat a *Dolomitokba*, *Egyiptomba*, az *Alpok* tetszőleges részére, és a *Fogarasi-havasokba*, *kajaktúrát Lengyelországba*. Érdeklődni lehet levélben és telefonon:

1027 Budapest Fő utca 51. I.3.

Arany Andrea 1-883-440, 204-1111/22-06

Nyerges Miklós 1-673-692, 204-1111/22-13 (április után).

A Magyar Barlangi Mentőszolgálat közleményei

1994. július 31-én a *Magyar Barlangi Mentőszolgálat* vezetőjét, *Taródi Pétert* a *Országos Mentőszolgálat* (OMSZ) főügyelet vezető főorvosa riasztotta, hogy a bakonyi Csőszpuszta melletti *Alba Regia*-barlangban a bejárattól nem messze egy turista barlanglátogató a mélybe zuhant, és ott súlyos, első megítélés szerint életveszélyes sérüléseket szenvedett. A helyszínen a tűzoltóság és az OMSZ egységei jelen vannak, de a baleseti helyszín megközelíthetatlensége miatt nem tudnak beavatkozni, a sérültet nem tudják a felszínre hozni.

Ugyanebben az időben *Gyovai Lászlót*, a BMSZ technikai vezetőjét is riasztották a balesetet szenvedett túrázó társai a sisakba ragasztott mentőmatrica útmutatása szerint. Riasztás után a Barlangi Mentőszolgálat riasztásvezetője, *Adamkó Péter*, technikai vezetője *Gyovai László* és *Taródi Péter* rövid időn belül az *Országos Rendőr-főkapitányság* MD500-as gyorsbevetési helikopterével a Budapesti Novotel Szállodával átellenben lévő Testnevelési Főiskola Sportpályájáról felszállva, 35 perc alatt a helyszínen volt, ahová már megérkezett az OMSZ mentőhelikoptere is. A baleset helyszíne valóban közel volt a felszínhez, de a bejutást akadályozta három, igen kínos szűkület. A sérültet, a végig eszméletlenül lévő 28 éves N. Tündét, aki beépített fix létráról zuhant 4-5 méter mélységbe, kb. 30 perc alatt sikerült a francia mentőhordágyba becsomagolni. Később kiderült, hogy komolyabb sérülést nem szenvedett, "csak" zúzódásokat. A barlang bejáratához való közelsége ellenére mintegy két óra leforgása alatt sikerült kimenteni. A Barlangi Mentőszolgálat a riasztáskor azt az információt kapta, hogy a bejárat közvetlen közelében van a sérült. Ezért nem indított a helikopteres gyorsbevetési egységen kívül egyéb mentőegységet, így a helyszínen az *Alba Regia Barlangkutató Csoport* tagjaiból szerveztünk alkalmi mentőegységet, akik mindvégig derekasan végezték a rájuk bízott mentési feladatot. Feltétlenül fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a sisakba ragasztott matrica mentett életet. Az *Alba Regia*-barlangi túrát szervezők tagjai a baleset bekövetkeztekor — ami véletlenszerűen bármelyik "vendégtúrát" szervező barlangkutató csoportnál előfordulhat — helyesen jártak el. A sérültet izolációs fóliába csavarták. Testét levetett ruhákkal "kipolcolták". A sisakba ragasztott matrica iránymutatása szerint jártak el a riasztásnál.

Adamkó Péter
BMSZ riasztásvezető

Szerencsére az utóbbi években viszonylag ritkán történnek beavatkozást igénylő balesetek. Nehéz is átlátni az időben és térben egymástól távol eső történéseket. Még feltűnően sok esemény a barlangi közlekedést segítő, könnyítő beépített eszközökön történik. Három zuhanás következett be létráról és egy csomózott kötélről. Talán a barlangot kiépítő csoportoknak a biztosítási pontokat is ki kellene építeni, a túrázóknak pedig alkalmazniuk kellene a megfelelő biztosítási módok valamelyikét.

Horváth Richárd
BMSZ titkár

Tisztelt Tagtársak!

Megdöbbenéssel értesültünk arról, hogy néhány héttel ezelőtt közellenségnek neveztek bennünket. Ezúton határozottan visszautasítjuk, hogy bárki, bármilyen szövegkörnyezetben ezt a jelzót használja ránk vonatkoztatva.

Az előzményekről annyit, hogy 1993-ban részt vettünk az MKBT oktatási szakosztálya által meghirdetett és lebonyolított barlangkutatói és kutatásvezetői tanfolyamon. Az MKBT oktatási szakosztályával és a tanfolyamok vezetőjével patt helyzetbe kerültünk, aminek okai leginkább jogszabályi és technikai tényezőkben keresendők. A helyzet tisztázására kértük

az MKBT elnökség, továbbá dr. Tardy János helyettes államtitkár úr segítségével. Levelünkre a helyettes államtitkár úr válaszolt és ezt mi elfogadtuk, Sajnos se a tanfolyam vezetőjével, sem az MKBT vezetőségével még nem tudtunk a vitás kérdésekben megállapodni. A fentiek alapján értesítünk mindenkit, hogy békés, emberhez és kutatótársához méltó megegyezést elérni, nem haragszunk senkire, és nem tekintünk senkit sem az ellenségünknek! Amennyiben megegyezni nem tudunk és a problémák megoldására más módon már nincs remény, akkor bírósághoz fordulunk.

A tanfolyamok hallgatói nevében: *Dr. Horváth Lóránt s.k. és Vid Gábor s.k.*

A békés megegyezés reményében, a tanfolyam hallgatói.

Budapest, 1994. október 28.

Szerkesztői üzenet

A mindinkább terjedő számítógépes felszereltség jele, hogy a Műsorfüzet jelenlegi számának anyagát néhány rövid üzenet kivételével "floppy" lemezen kaptuk meg. Örömről szolgál a tagság ilyen segítőkészsége. Örömről azonban ürről vegyült, mert a rendkívül sokféle programban elkészített, sokféleképpen tördelt szövegeket először alkamassá kellett tenni arra, hogy a saját tördelő programunk (WINWORD) azokat kezelni tudja. Ez csaknem annyi munka volt mint a szövegek begépelése lett volna, hiszen az eredeti szövegek konvertálása után egyenként kellett belőlük kiirtani a tördelési és stílusjegyeket, hogy azután felruházhassuk a Műsorfüzet tördelési jellegzetességeivel. Hogy cikkíróink jó szándéka valódi segítséggé váljon, kérjük az alábbiakat:

— A beírók gyakorlatilag bármilyen PC szövegszerkesztőt használhatnak de azon belül a **szövegen és a bekezdések végét jelző EGYSZERI ¶ (enter) BEÜTÉSEN KÍVÜL SEMMIT, stílusjegyet (dőlt betű, kövér betű, aláhúzás stb.), hasábrendezeit (bal, jobb, közép, kiegyenlített, sor- és bekezdésköz, kiengedés, behúzás, tabulátor stb.), stílushozzárendelést, elválasztást NE ALKALMAZZANAK! A SZÖVEG TEHÁT KIZÁRÓLAG SZÖVEGBŐL ÉS A BEKEZDÉS VÉGÉT JELZŐ EGY DARAB ENTERBŐL ÁLLJON!**

— Ha a szerzőnek a tördeléssel kapcsolatosan külön igényei vannak, azokat egy kinyomtatott példányra jegyezve juttassa el hozzánk.

— A helyesírás ügyében dönt az ellenőrző program, de kérjük a szerzőt, kerülje el a dupla szóközöket, ne tegyen ÉS elé vesszőt, de tegyen a HOGY elé, ne tegyen szóközt a (zárójelk belső oldalára), de tegyen a vessző után mindig, ne használjon /-t a (zárójelk) helyett stb. Elküldés előtt pedig szíveskedjen a szöveget maga is ellenőrizni, ne hagyják ránk az egészet.

— Ismét kérjük, hogy a szerzők minden alkalommal vegyék figyelembe és tudomásul mősorfüzet 1994 március-áprilisi számának 15. oldalán leírt szerkesztési szabályokat.

Köszönettel

a szerkesztők



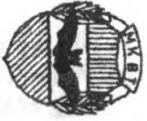
Szerkeszti: Fleck Nóra és dr. Kósa Attila

Felelős Kiadó: Dr. Zámbo László, elnök

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Privatorg Nyomda

Budapest



Magyar Karsz- és Barlangkutató Társulat

1027 Budapest, Fő u. 68.

Tel.: 201 9493

NYOMTATVÁNY